

DISSERTATIO MEDICA
DE
RHEUMATISMO:

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subijcit

RICARDUS COWLING.

BRITANNUS.

Soc. Med.-Phys. Soc. Hon.

Soc. Med. Edin. Sod.

Phoebe fave! novus ingreditur tua templa sacerdos. TIBULLUS.

Prid. Id. Sept. hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXV.

DISSEMINATION MEDICAL
R H E U M A T I S M O

ACADEMY OF MEDICAL SCIENCES
D. GUINIMIRO

DOCTORS
43.
10 10
460.

RICHARDUS GOWLING
BRITISH

THESE THESIS
PUBLISHED BY THE
ACADEMY OF MEDICAL SCIENCES

EDINBURGH
JAMES BALFOUR & SONS
PRINTERS

Praestanti admodum viro,

NATHAN. ALCOCK,

Collegii Medicorum Regii Londinensis,

Regiaeque Societatis, Socio, &c.

RICARDUS COWLING,

S. P. D.

TU, haud minus tali revera aestimatione cum virum dignissimum, tum amicum integerrimum, quam quali etiam justitia Professore aequae eruditum, ac secundum artis Apollinaris exercitatorem, habitus; quae quidem omnia, te aptissimum esse patronum, primo tyronis medicinae incepto, nunc exordium dare, tunc subsidium ferre, designare, summopere in unum simul consentiunt.

Accipe idcirco, vir dignissime, has, quales quales sint, primitias, ut exiguum quidem aestimationis meae testimonium, et me rem tibi paucis absolvere da; 'cui gratia, fama, valetudo contingat abunde.'

VADE, VALEQUE.

DISSERTATIO MEDICA

D E

R H E U M A T I S M O.

S E Q U E N T I tractatu de rheumatismo differendum suscepimus, tam in genere, quam secundum varias ejusdem differentias: Prius agemus de rheumatismo, qui *Acutus* dicitur, deinde de eo qui *Chronicus* appellatur: Hic intelligendus est quem febris comitatur, ille a febre immunis.

SI primos artis medicinae annales repetamus, morbi reperiatur nec minimum etiam vestigium, eandem signaturam et phaenomena prae se ferentis, quae in eo deprehenduntur apud recentiores Rheumatismi nomine insignito. In scriptis tamen Hippocratis, Galeni, et aliorum, mentio nonnunquam fit Rheumatismi, Fluxionis, et Defluxionis, quibus vocibus idem morbus significabatur. Rheumatismus etiam cum catarrho confusus aliquando reperitur, in vaga quadam vocis significatione, qua quaecunque morbida humorum defluxio, ex una in alteram corporis partem, innuitur: Ex eo, quod catarr-

A

thus

rhus et rheumatismus Vere praefertim et autumnocurrant; quod saepissime in unum conjuncti reperiuntur; et, quod unus in alterum morbum facillime transeat: Hinc opinati sunt antiqui, hoc fluidum deorsum ruere, et ossium juncturis sese insinuare; has vero juncturas, seu debilitate, seu ex aliis infausis causis, huic materiae morbidae incurrenti magis esse obnoxias.

Hoc ex eorum scriptis dilucide colligitur; praecipue vero ex Tulpio, Aeginetaque, cujus verba huc transfero. ‘Et humor a natura alienus, et particularium imbecillitas morbum adfert articularium*.’ Et si consideretur ipsius vocis Rheumatismi Graeca derivatione *ῥῆμα*, *fluo*, Anglice, *to flow*. Inter alios multos, Galenus ipse, secundum ejus propriam pravamque hepatis doctrinam, Rheumatismi nomine intelligit, vitiosi cujusdam et superabundantis fluidi e jecore in uterum effusionem.

OMNES externorum musculorum dolores, praecipue vero articularum, uno nomine Arthritidis, veteres omnes ad unum complectuntur, sive hi dolores arthritici, sive rheumatici, sint.

Hoc manifeste colligitur ex Aretaei, Riverii, et aliorum operibus. Coelius Aurelianus, inter alios, ait, ‘Aliquando a pedibus arthriticus dolor sumens exordium caeteros articulos implicavit, aliquando in aliis incipiens pedes invast†.’ Et enumeratione ab affectis

par-

* Lib. 3. cap. 58. pag. 257.

† Morb. chron. lib. 5. cap. 8.

partibus deducta arthritidem in multas species distribu-
erunt, diversis unicuique nominibus inditis, secundum
diversas partes, et ossium juncturas, quibus dolor inse-
dit. Si in capite sedem posuerit, Hemicrania diceba-
tur; si in pectore, Pleuritis spuria; si in brachii cubito,
Onagra; si in manu, Chiragra; si in lumbis, Lumbago;
si in coxendice, Ischias, vel Sciatica; si in genu, Gona-
gra; si, denique, in pedibus, Podagra, nuncupata est.
Veteres igitur arthritidem et rheumatismum inter se
confusos, quamvis morbos diversae penitus naturae,
uno Arthritidis nomine complexi sunt; quos proficisci
judicabant a diversis humoribus; *calidis, frigidis, humi-
dis*, aut *siccis*, in aliis; in aliis vero, *biliosis, pituitosis,*
atrabiliariis, et *sanguineis*. Hos humores credebant
aut quantitate, aut vitiosa quadam qualitate, pec-
care; et propterea medicamenta ab illis adhibi-
ta, quibus his fictitiis humoribus obstiti crederent,
perniciosissimos effectus saepissime procrearunt.
Quod veterum opiniones hac de re veras et genuinas
recensuerim, ex ipsius Tralliani verbis, liquido constat.
'Rheumatismi, inquit, non solum ob materiae influx-
um, articulis oboriri solent, sed etiam propter nudam
qualitatem solam, calidam et frigidam, ad haec sic-
citas et humiditas fiunt causa rheumatismorum *.'
Paulus Aegineta ulterius adjicit; 'Humor superans qui
juncturis sese inserit, nunc biliosus nunc sanguineus,
alias atrabile vitiosus, plerumque etiam pituitosus,
crudusque, copia alimenti, aut cruditate aut otio con-
gestus,

* Lib. 2. cap. 1. pag. 599.

gestus, vetustate in articulis crassescit, et glutinosior evadit *.

† BALLONIUS, medicus Parisiensis, anno 1618, primus rheumatismum a catarrho et arthritide distinctius secrevit: Qui cum propriis notis et proprio charactere insignitum feliciter explicavit, morbum nempe iisdem phaenominis circumscriptum, quibus hodiernis auctoribus vulgo innotescit. At noster Sydenhamus primus omnium plenam, distinctam, accuratamque hujus morbi historiam, veramque ipsius naturam, luculenter exposuit; primusque de acuto rheumatismo docte feliciterque differuit. Hujus assertionis veritas ex sequentibus patebit. Boerhaavius, gravissimus ille rei medicae judex, in praelectionibus de rheumatismo ad discipulos, haec habet, ut a Van Swietenio tradita ‡: ‘Per tres fere integros menses dolores acerbissimos passus, incoeperit evolvere omnes auctores et antiquos et recentiores; excitabat enim attentio ad propria mala; non multum tamen bonae frugis invenerat, praeterquam in uno Sydenhamo.’ Sauvagesius etiam testatur, ‘ante Sydenhamum, hujus speciei historia distincta nulla fuit §.’ Ut denique haec breviter absolvam, necesse omnino videtur, rheumatismum cum mundo simul exortum, vicissitudine tempestatum et coeli diversas mutationes passum; denique, ad Ballo-

nii

* Lib. 3. cap. 77. pag. 258.

† Ephemerid. lib. 1. tom. 1. pag. 18.

‡ Com. in Herm. Boerh. aph. tom. 5. pag. 639.

§ Nosol. method. tom. 2. pag. 29.

nii usque tempora ab arthritide indiscriminatum fuisse.

D E F I N I T I O.

IN tradenda hujus morbi definitione, has rectas definitionis regulas servandas statui: Ut deducatur a symptomatibus omnibus notis, et in medio positis, ut nec plus nec minus includat, quam ea attributa seu characteres qui ad morbum dignoscendum sunt necessarij, ommissis causis tam remotis quam proximis: Ut demum, morbum ad classem revocemus, quae et ipsi convenit, et unicuique pariter ordini, generi, et speciei, in eo contentae. In quocunque systemate nosologico hae regulae maximi sunt momenti; quae tamen a nosologistis saepe violantur, in omnibus hujus scientiae partibus, nullibi vero magis quam cum hunc morbum ad propriam classem revocare conantur. Hoc accidit non modo nosologistis antiquis, verum etiam recentioribus, iisque tam summae quam infimae notae in hoc praestantissimo studio. Omnibus fere nosologistis rheumatismus maximam attulit difficultatem; in quo, et ad classem revocando, cuncti, praeter illustrem Cullenum, in errorem sunt lapsi. Rheumatismus, ut postea probamus, nullo relicto dubitandi loco, est morbus inflammatorius. Recte ergo Doctor Cullenus eum constituit in prima classe, Pyrexia, secundo ordine, Phlegmasia; prior definitur, 'Post horrorem pulsus frequens, calor

calor major, viribus artuum imminutis.' Posterior designatur, 'Pyrexia; phlegmone vel dolor topicus, simul laesa partis internae functione; sanguis missus, et jam concretus, superficiem coriaceam albam ostendens.' Haec omnia symptomata, in aliquo gradu, in rheumatismoprehenduntur, ut ex nostra historia postmodum patebit.

SAUVAGESIUS, Linnaeus, et Vogelius, hunc morbum ad ordinem redigendo tota via aberrarunt. Sauvagesius rheumatismum constituit in sua septima Dolorum classe. Haec Dolorum classis improprie admodum ab eo introducta videtur, cum in nosologiam peccet, qui varios morbos, et inter se adeo discrepantes, *Doloris* uno nomine miscet, et confundit; tertiam autem classem *Phlegmasiae*, ad quam certissime rheumatismus, ut musculorum inflammatio, revocandus est, omnino praetermisit; phlegmasiae improprie classis est, ordo tantummodo pyrexiae, cum huic semper pyrexia symptomatice adjuncta sit; tum a topica quadam affectione profluens. Linnaeus quoque, pari errore deceptus, eum in quartam suam classem, *Dolorosam*, transtulit. Habet enim classem *Phlogisticam*, ad quam, ut supra diximus, rheumatismus potius redigendus esset, ad eum praecipue ordinem, qui ab eo Muscularius nuncupatur. Hic observandum est, classem Linnaei *Phlogisticam* etiam proprie esse ordinem. Vogelius, eodem fere pacto et eodem errore deceptus, hunc morbum ad quartam classem, *Dolorosam*, redigit, neglecto Inflammatorio ejus ordine, qui rheumatismo melius accommodatur.

DECLARATIS igitur quae ad propriam hujus morbi classẽ pertinent : Explorandae nunc sunt variae definitiones quibus hic morbus diversimodo explicatur. Non unus quidem nosologicus hac in re non peccavit, traditis definitionibus aut falsis, aut parum accuratis. Sauvagesius eam ita definit, ‘Dolor diurnus in parte carnosa artuum;’ quae definitio et imperfecta est et prorsus vaga. Nihil definitionem ingredi debet, nisi quod in omnibus et in singulis morbi stadiis occurrit. Si Sauvagesio auscultemur, rheumatismus incipiens non erit rheumatismus, cum nondum sit diurnus, et expectandum erit longo valde tempore, dein in rheumatismum crescat; quo tempore aeger profecto mori poterit, priusquam, natura morbi explorata, opem medicusque afferre possit. Hocce axiomate valde bono Sauvagesio omnino praetermisso, ‘venienti occurrere rite morbo.’ Praeterea, morbis innumeris adfixus est dolor diurnus, qui non idcirco rheumatici sunt; nec in ipso rheumatismo dolor interdum diurnus est, cum trium aut quatuor dierum spatio saepissime submotus fuerit; ut ex plurium auctorum testimoniis constat, et mea propria experientia confirmatur. Quod ad alteram definitionis partem spectat, *in parte carnosa artuum*, haec non minus veritati est consonum, cum nonnulli sunt casus rheumatismi, ubi omnes corporis muscoli pariter laborant; et nonnullae rheumatismi species sint, quae non solas musculares partes articulorum afficiunt, qualis est pleuritis spuria, quae intercostales musculos praecipue lacessit. Linnaeus sic rheu-

rheumatismum describit, ‘Musculorum dolor ad motum (a tela cellulosa infecta.)’ Prima hujus definitionis pars prorsus erronea est, ‘ad motum;’ dolor enim sine motu parti adfectae saepe advenit; etiamque cum calor aut frigus admoveatur: Peccatur etiam gravissime adjecto termino ‘*tunica cellulosa infecta,*’ contra veram nosologiam, ut inferius ostendemus, quod ex falsa pathologia deductum omnino videtur. Nosologia quamcunque causam proximam secludit, jure sane et merito; quia pathologia nondum eo usque perfecta et eliminata, ut uniuscujusque morbi causas proximas oculis subiciat. Nam, etiamsi adsit causa proxima, nobis tamen non semper innotescit; et variae medicorum scholae, pro dogmatum et sententiarum varietate, eisdem saepe morbo diversas causas proximas attribuunt. Vogelii definitio ita se habet, ‘Cutis et musculorum dolor,’ cui convenit, aequae ac superiori Linnaei definitioni, Horacii sententia, ‘dum brevis esse laboro, obscurus fio.’ Quem definiendi modum non minus inaccuratum quam concisum et obscurum pronunciare, liceat: E contra, nonnullis in rheumatismi casibus, videre est, totius corporis musculos, cutemque partis etiam affectae integram, et nullo dolore tactam; dum rheumatismus intra articulos cruciat, nunc humerorum, nunc genuum, nunc lumborum, aut coxarum juncturas, aut aliud quodcunque membrum, quod, caeteris integris, unicum laborat.

REVERA definitiones supra memoratae vix definitionum nomen merentur; nam cum aliis conveniant quam plurimis morbis, inepte eum designant cui explicando

plicando adhibentur, adeo distant tam a nosologicis quam medicis regulis. Contra, Junckerus 'incidit in Scyllam volens vitare Charybdin.' Ab eo definitio traditur tantum redundans et prolixa, quantum priores breves et imperfectae fuere. 'Rheumatismus,' ait hic auctor, 'est contentiosum et diffusum molimen haemorrhagicum, quo principium vitale humores per congestionem incompletam ad varia corporis loca, et praecipue in *vicinam* illorum, quae sanguini evacuationem concedunt, copiose quidem adpellit; quoniam autem hisce motuum adparatibus ad ipsum exitum directe non tendit, sed *latiore* ambitu partem obsedit, et tergiversando *eminus* tantum haemorrhagiam respicit, loco sanguinis evacuationis, stagnatio illius, et varia incommoda tensionis, gravitatis, pressionis, atque acris ardoris, et tandem posteriores noxii effectus et eventus introducuntur *.'

DEFINITIO haecce revera 'rudis indigestaque moles' evadit, et regulis bonae et accuratae definitionis universalibus omnino repugnat; quia, contra nosologiae regulas, proximas causas introducit; quia prolixitate, ambiguitate, et etiam obscuritate, peccat; quia futuros memorat eventus, quo definitio quaevis incerta et instabilis fit; quia denique, haemorrhagiae sub ordine locatur, quod nosologiae contrarium est. In summum, hujus auctoris definitiones, non una aut altera, sed universae simul contra veram pathologiam, aequae ac

B

proprias

* Conspect. therap. spec. tab. 19. pag. 149.

propriam nosologiae leges, gravissime peccent. * Gregorius noster nuper dignissimus professor, et qui nobis nunc praestit celeberrimus † Cullenus, in eadem nosologiae leges impingunt, in definitionem, inductis his terminis, *ab externa et plerumque evidente causa*. Hoc aperte nosologiae repugnat, vel proximas vel remotas causas inferendo. Doctor Cullenus, cum primum hanc vocis improprietatem animadvertit, tamen proprietatem in hac singulari re sustentare conatur; quia nempe rheumatismum ab arthritide fecerere nequimus, nisi additis utriusque causis, illius nempe ab externa et evidente causa, hujus autem, sine ulla evidente causa externa; nihilo tamen secius, nec obsit tanti viri auctoritas quem jure suspicimus; sequentem definitionem, exclusis quibuscunque causis, stabiliendam putamus, utpote qui rheumatismum satis clare indicat, et nosologiae prorsus consentanea est.

PYREXIA; dolor circa articulos musculorum tractum sequens, genua, coxas, reliquosque majores, potius quam minores, prout digitos, pollices pedum manuumve articulos, infestans; morbus non sponte per intervalla subiens, nullis praecedentibus aut alternantibus dyspepsiae signis; appetitusque nec insigniter peracutus, pridie ejus accessus evadens.

HISTO.

* Elements of the practice of physic, pag. 179.

† Synopsis nosol. method. pag. 282,

HISTORIA SIGNORUM.

RHEUMATISMUM acutum comitantur communia synochae symptomata aliquantum variata. In genere, phaenomena sequentem servant ordinem, tam in ortu et progressu, quam in fine, morbi. Aeger prius per membra frigore afficitur; extrema corporis pallor obtinet, quem horror et rigor, postea repentinus calor, subsequitur; praecipue circa praecordia lassitudo spontanea, gravedo membrorum, irrequieta jactatio, sitis, prostratus appetitus, capitis dolor, vertigo, dolor spinæ, insomnium, lingua sicca et arida, initio morbi subalbida, postea vero magis fusci coloris; in facie, ardor et rubedo, oculi lucis impatientes; creber anhelitus, spiritus haud multum depressi; solitae ulcerum hæmorrhoidarum et similes evacuationes suppressæ; et partium affectarum rubedo. Duabus post febris aggressum diebus interjectis, aut nonnunquam citius, dolores nunc acuti et acres, nunc graves et magis intensi, corporis varias partes aggrediuntur, qui juncturas ossium unam aut plures afficiunt, praesertim humeros, coxas, et genua; qui dolores vero nonnunquam a principio morbi existunt; sed vicissim alternantes, morbi cursu, nunc has, nunc illas partes, lacefunt; relicto semper in sede prius occupata quodam tumore, rubedine, et gradu doloris. In alios corporis articulos saepissime transeunt, noctu gravius urgent, levissi-

levissimo tactu irritantur, et interdum omnes corporis articulos vehementer adeo exercitant, ut totum corpus inflexibile et immotum fiat. Aliquando etiam universos corporis musculos dolor premit, ut multorum testimoniis constat.

STORCKIUS scribit*, 'multos aegros tumore rheumatico universali affici; et enim vel tertio vel quarto morbi die cutis totius corporis incipit tendi, tumore elevari, et acuto dolore cruciari.' Dolori saepe adjuncta est rubedo quaedam, et tumor partis adfectae, qui, levissimo tactu aut motu, levissimo caloris aut frigoris accessu, turgescit. Urina est rubri coloris, naturali sedimento referta; alvus est adstricta: Sudores lenti et glutinosi erumpunt frequentes; qui tamen nihil subsidii adferunt. In ipsis partibus adfectis parum aut nihil sudoris; pulsus velox, durus, et validus; sanguis superficiem albam missus ostendit; dolores saepe permanent, saepe saepius invalescunt, sub febris decessum. Rheumatismus vulgo gradatim decedit, sine ulla crisi quae percipi queat; saepe autem sudore terminatur, qui, universum corpus perfluens, frequens est crisis. Hic morbus in aetatem quae inter 15 et 35 fere versatur; eos plerumque invadit, qui robusto sunt corpore, et plethorico; qui motu et labore exercentur, huic magis sunt obnoxii; foeminas, magis quam viros, infestat; plerumque adoritur in frigido, inconstanti, et vario coelo; in insulis praesertim; in coelo constanter frigido
et

* Ann medic, secund. pag. 116.

et calido, et in Continente, rarius occurrit. Apud omnes compertum est, rheumatismum regiones et coeli plagas magis infestare, quae repentina vicissitudine caloris et frigoris vertuntur, aut ubi siccae tempestati pluviosum coelum subito succedit. Nullibi vero magis invalescit, quam in insulis Britannicis; ubi magis repentinae sunt coeli mutationes; et magis frequentes quam in aliis regionibus, in eadem latitudinis parallēla, veluti in Russia, cujus pars eundem latitudinis gradum obtinet cum septentrionalibus Britanniae plagis, nec tamen rheumatismo tantopere infestatur. In interioribus Britanniae partibus minus frequens est rheumatismus, quam in ora ejus maritima: Quo terrarum plagae magis ad Aequatorem accedunt, eo rheumatismo minus obnoxii sint incolae. Vere autem et autumno praecipue ingravescit hic morbus; saepe novo exorto gelu, aut glaciei resolutione superimposita, homines adoriuntur. In plagis aut calore aut frigore sibi diu constantibus, rheumatismo rarior est locus. Cleghornius, in Balearium insularum morbis describendis, semel tantum de hoc morbo facit mentionem. Hillarius, de morbis insulae Barbadoensis scribens, dicit, hunc morbum ibi rarissime evadere. Multi pariter affirmant, in regionibus magis ad austrum vergentibus, rheumatismum multo rarius occurrere. In regionibus constanter frigidis, ut in Suecia et Laplandia, ignotus fere rheumatismus.

ACUTUS rheumatismus in quatuor species distribuitur: Odontalgiam, Pleuriticam spuriam; vel Pleurodynem

nem Sauvagesii; Lumbaginem; et Ischiadem, vel Sciaticam.

ODONTALGIA est dolor acutus et vehemens circa dentes et gingivas, cum tumore et rubedine malarum et gingivae, qui ex eadem colli parte plerumque oriuntur, et deinde se ad humeros et scapulas interdum porrigunt; quem dolorem vigilia, et multa salivae profusio, saepius comitantur.

PLEURITIS spuria, Sauvagesii *Pleurodyne*, est, dolor pungens in pectoris obliqua parte, expiratione sublevata; pars affecta tactus impatiens, cum tumore externo et rubedine, absque tussi, vel tussi sine expectoratione, et dyspnoea.

LAMBAGO in lumbis dolorem acutum procreat, interdum in osse sacro aegras extensiones; aeger nequit tenere se lecto; perpetuo corpus retrorsum et antrosum flectit; dum sedet, est magis quietus; si pedibus erectis stet, summo dolore cruciatur.

ISCHIAS vel Sciatica, est dolor violentus circa coxendicis os, et os sacrum, saepe se in femur deorsum porrigens, usque ad pedis talum.

* **LUMBAGO PSOADICA** Fordycei, nostro quidem iudicio, improprie in ordine phlegmasiae collocatur, licet a Cl. Cullenio inter suas rheumatismi species numeretur. Hæc enim in tela cellulosa sedem obtinet, subter musculum psoam, non ipso musculo; eandem causam habet quam cæteræ inflammationes; congruit cum jecoris inflammatione in symptomatibus, progressu,

* Elements of the practice of physic, Part the second, p. 70.

gressu, termino, et ratione medendi. Tantummodo discrepat in situ, et quod suppuratione plerumque terminetur. Cum igitur non consistat in partis muscularis inflammatione, nulla habenda est rheumatismi species; cum vero sit cellularis texturæ inflammatio, purus phlegmon dicendus est; et cæteris ejusdem generis synonymis adnumerandus.

SAUVAGESIUS viginti rheumatismi species enumerat ab hoc prorsus alienas, aliorum morborum symptomata præ se ferentes, ad quos referendæ sunt. Curantur autem idiopathico morbo occurrendo; cujus rei duo proferam, ut exempla quibus cætera clarius illustrentur.

RHEUMATISMUS scorbuticus, est scorbuti species, et cum hoc pariter tractandus, hujus causas remotas fugiendo, nempe tempus et cælum frigidum, victum falsum. Rubri vini liberali usu, sacchari, malorum, aurantium, lemoniorum, herbis recentibus et vegetabilibus. Rheumatismus febricofus intermittens ostendit symptomata; et curandus est remotis causis abmovendis, ut frigore et miasmate, adhibendo victum liberaliorem, tonica amara, adstringentia, et aromatica; imprimis vero, corticem Peruvianum, in his casibus, nunquam satis laudandum.

DIAGNOSIS.

Cum arthritis et rheumatismus easdem sedes in corpore nonnunquam obtinent; cum utriusque symptomata

mata in multis sint similia; et tamen, si naturam et medendi rationem spectemus, inter se opponantur; cum alter ab altero ægre secernitur; in hoc ergo articulo dilucidos et accuratos nos esse oportet. 150 abhinc annis, summa vi certatum est, apud facultatem medicam Parisiensem, an iidem essent morbi necne? Sententia data est affirmativa; hodie etiam * Vogelius eisdem esse morbos vel parum discrepantes declarat. Qua de causa diligenter laborandum est, ut alterum ab altero clare secernamus; cum inter et nosologos et practicos vix ulla satis clara videnda est distinctio, ut patet ex utrorumque definitionibus, aut brevitate peccantibus, aut contra stabilitas nosologiæ regulas, nec non ex scriptis et praxi multorum, idem cernere licet. Hujus rei memoria dignum adfertur exemplum †, in epistolis Domini de Chesterfield, ad filium ejus de Stanhope, qui per aliquot annos rheumatismo laboravit. Omnes qui ei præsto essent medici, uno Doctore Mateo excepto, eum arthritici instar tractarunt. Morbus in hydropem versus, ægrum e medio sustulit, ætatis circiter annum trigessimum quintum: Quod, ut videtur, erroneæ morbi diagnosi, et imperitæ tractandi methodo, omnino referri debet; præsertim vero nimiae aquae copiae ingestæ, et fallacibus aliis medicamentis. Profecto juvenis erat, qui et patriæ decori, et parenti solatio foret; non modo locum parentis amantissimi obtinentis,

fed

* Acad. praelect. de cognos. et curand. morb. p. 367.

† Letters, &c. from the late Earl of Chesterfield to his son, Philip Stanhope, Esq; Life of Mr Stanhope, xxxv.

sed et praeceptoris doctissimi, et tutoris vigilantissimi; qui cum literarum studiis humanae vitae notitiam conjunxerat, et publicae administrationis laudem liberalibus et generosis disciplinis plene cumulaverat.

UT certiori ordine et methodo progrediamur, et horum morborum diversam et oppositam naturam clariori in luce statuamus; memoriae causa diagnōin nostram in quatuor titulos dividemus, quarum primo de remotis, secundo de proximis causis, agemus; de symptomatibus, deinde, et cura; postremo, ex horum singulis certos utrique morbo fines circumscribere, et claris indiciis alterum ab altero secernere, conabimur.

EX REMOTIS CAUSIS. Rheumatismus ab evidenti externa causa plerumque exoritur, et ex 100 ad 99 casus a frigore exterius advenienti; arthritidis vero magis ab interna latenti causa provenit. Rheumatismus frequentius foemellum sexum, arthritidis vero marem, infestat. Rheumatismus plerumque supervenit repentinae caloris in frigus mutationi; rarissime vero arthritidis occurrit vel ex calore, vel frigore admoto. Foeminae raro admodum arthritidi subjiciuntur, ante menses jam cessantes; rheumatismo vero laborant ipsa florēte aetate. Atrabiliosos arthritidis potissimum infestat; rheumatismus vero sanguineos, juvenes, robustos, vitae meridiem nondum praetergressos, quem anno circite 1350 statuimus.

ARTHRITIS vero senio vulgo, aut aliis post exactum 35 aetatis annum, laceffere est solita. Rheumatismus semel tantum in vita occurrere solet; aut

saltem quando frigoris causa recenter admovetur; et brevis plerumque est ipsius duratio. Arthritis per diversa vitae stadia, Vere praesertim et Autumno, recurrit; et nulla recenti causa admota, quantum perspici licet, diu in corpore subsistit; rheumatismus vigentes et robustos invadit, nec morbus est haereditarius; arthritis contra, senes, debiles, jam laxatis membris, lacessit, et haereditaria habetur.

A CAUSA proxima. Rheumatismus morbus est inflammatorius; arthritis autem nervosus videtur. Ille inflammatione membranarum et muscularium tendinum continetur, qui aponeuroses dicuntur. In hoc vero arthritidis morbo, totius nervosi systematis debilitas reperitur. Arthritis haud videtur phlegmasiae genus, cum nunquam ut aliae inflammationes terminetur. Nam nephritis calculosa, et arthritis in communi versantur; illius inflammatoria symptomata, calculi symptomata sunt, et in arthritide febris symptomata est doloris cui febris succedit. Quod arthritis sit morbus nervosus, et a debilitato nervoso genere proficiscatur, ex causis, symptomatibus, et medendi ratione, luculenter patet. Ex causis, ^{Veneris} ~~vini~~ nempe et Bacchi intemperantia, vel ex nimio studio, quae statum corporis inducunt inflammationi contrarium, scilicet statum debilitatis. A symptomatibus, flatu, nausea, vomitu, eructatione, indigestione, et aliis illius generis indiciis quae dyspepsiam et debilitatem denotant. Denique, a medendi methodo; in eo nempe posita, ut remotae causae caute fugiantur, et collabentis systematis

matris vires restituantur, adhibitis etiam modice non naturalibus, aëre, cibo, et potu, repletionem, et evacuationem, somno et vigilia, animi operationibus. Insuper, et tempestive et moderate tonica remedia adhibeantur; quae tamen saepe non sunt repetenda, nec eorum usus diu protrahendus. Hujus generis sunt cortex, vinum, frictio, &c. Praeterea, si arthritidis foret morbus inflammatorius, gastritidem gigneret; cum omnia symptomata arthritidi convenientia in stomacho reperiantur; quia gastritis est hujus organi inflammatio. E contrario, symptomaticam dyspepsiam infert, cujus morbi pathologia gastritidi prorsus adversatur; horum priori morbida adest atonia; posteriori vero tonus praeternaturalis in istius organi vasis et fibris: Hinc diversa tractandi methodo opus est. In gastritide, relaxantia, venaesectio, balneum calidum, quies; in dyspepsia, tonica, cortex Peruvianus, balneum frigidum, et exercitium indicantur.

A SYMPTOMATIBUS. In rheumatismo febris dolorem antevenit; in arthritide febris dolorem subsequitur. In priori, dolor est tensivus et obtusus; in posteriori, magis acutus, et eidem loco affixus. In rheumatismo pars affecta saepe rubedine et tumore perspicuo vacat: In arthritide, horum uterque insigniter est notabilis. Nonnullis ante arthritidis aggressum diebus sentiuntur in ventriculo varia indigestionis symptomata, appetitus prostratus, cibi nausea, vomitus, eructationes, et flatulentiae; quod autem tam notatu valde dignum est, quam certissime constat, pridie ante aggressum haec omnia symptomata evanescunt; appetitus redit solito avidior.

avidior. In rheumatismo vero nulla sunt vitii stomachi aut intestinorum indicia; et, praeter dolorem et febrem, nulla hujusce rei symptomata. Superveniente febre et dolore, dyspeptica signa evanescunt. Arthritis minores et extremos corporis articulos occupat, manus pedumque digitorum, et pollices; ex centum autem in nonaginta novem casibus in pollicis pedis sedem suam collocat. Rheumatismus raro admodum aut manuum aut pedum digitos adoritur; saepius scapulas, humeros, genua, aut coxendicem. Arthritis unam tantum ossis juncturam occupat, de qua in aliam transit ex adverso latere illi oppositam; hoc est, e dextri pedis pollice, in sinistrum, vel vice versa; quo motu priorem sedem omnino deserit.

CONTRA, rheumatismus plures simul juncturas occupat, nonnunquam per omnes diffunditur. Dolor interdum per totum corpus obrepit; ex uno in alium ejusdem membri articulum transiens; ut e genu in coxendicem; nec, nova sede occupata, priorem deserit. Porro, arthritis, interdum ex partibus externis in interna viscera migrat, inde in extrema, et vice versa, quod nunquam in rheumatismo evenit. Ab utriusque morbi distincta cura. Haec in arthritide in tonicis sita est; in modico adstringentium usu, sed non diu continuato; in stimulantibus, ut vino, cortice Peruviano, frictione, et corporis exercitatione. In arthritide, venaesectio raro admittitur; quae aliquando quidem levare potest, rarissime tolli.

RHEUMATISMUS evacuantibus, relaxantibus, sedantibus, ut quiete, balneo calido, venaesectioe lar-

ga, et catharticis, depellitur, quae necessario adhibenda sunt; et his morbus celeriter cedit. In hac nostra diagnosi, generalia tantum intelligenda sunt de arthritide et rheumatismo; ut alterum ab altero distinguamus, paucae admodum generales regulae sine suis exceptionibus, nec ullae in arte medica regulae universales sunt tradendae. Si rheumatismus diu et violenter protractus fuerit, dissecto corpore, vulgo reperitur effusio feri gelatini; si, contra, arthritidis diu et violenter subsistit, saepe inveniri licet effusionem quae in materiam cretaceam concrevit.

PLEURITIS spuria, a pleuritide pura, et peripneumonia secernitur; quod dolor lateris expiratione augeatur; quod nulla sit tussis, aut ea tantummodo quae sine expectoratione continuatur; ex dolore qui ab aegro sentitur in latus affectum inclinato; ex partis affectae difficili et dolorifico tactu, et communiter ex affectae partis tumescencia, et rubedine. Ex altera vero parte, in pleuritide et peripneumonia, dolor inspiratione crescit; tussis adest cum expectoratione, saepe sanguine tincta; nec pars adfecta manu attrectata dolore afficitur; neque in ea vel minima rubedo vel tumor apparet.

LUMBAGO discriminatur a nephritide vera et calculosa, quia in priori nullus est vomitus, nullus testiculi dolor, nec femoris stupor, quae semper veram nephritidem comitantur, aliquoties etiam nephritidem calculosam. Nulla stomachi affectio his morbis associatur; et aeger sine dolore, si corpus antrorsum inclinet,

net, potest se erigere; quod in nephritide vera fieri nequit. Notandum tamen est, in renibus calculos fuisse inventos, nulla interveniente febre, aut alio symptomate; quo, diagnosi nostra quibusdam in casibus imperfectior fit.

P R O G N O S I S.

HANC bifariam dividemus; in propitiam, nempe, et infaustam.

PROFITIA.—Rheumatismus vulgo resolutione terminatur, rarius suppuratione, nunquam gangraena, vel sphacelo: Communiter dolorosus, raro funestus morbus; cujus duratio brevis quidem, at incerta est, qui nulla certa crisi decedit. Brevis et faustus morbi finis sperandus est, si morbus lenis sit; si aeger juvenis et viribus vigeat, et antea nunquam hoc morbo adpetitus sit; si vigiliae somnus lenis et recreans succedat; si fudor totius corporis erumpat, et per aliquod tempus duret; si pulsus lentescat, plenior, et mollior fiat; si lingua mollescat, exuta crusta; si appetitus redeat; si clarior urina reddatur; si ad vasis fundum subalbidum et duriusculum sedimentum deponat, haudquaquam diversa materia circumscriptum; si leniatur dolor, et tumor affectae partis, copiosa haemorrhagia, copiosus urinae fluxus, et salivae; aut si diarrhoea,

rhoea, efflorescentia, cutaneae eruptiones, ulcera, aut similia, sponte erumpant; hae omnia salutaria sunt, quae saepissime morbum tollunt. Nequaquam tamen his intelligendum est, quod, morbo per hujusmodi evacuationes submoto, id eveniat submota materia morbifica, ut visum est antiquis, sed, sublata tensione, nimia actione diminuta, et laxiori inducto arterialis systematis statu.

INFAUSTA PROGNOSIS.—Hic morbus aliquando diu protrahitur; si aeger provecta sit aetate, infirmis viribus, aut antea saepius hoc morbo laceffit; si violentus, diuturnus, aut perperam tractatus sit; si eidem articulo diu infederit, in rheumatismum chronicum, pertinacis admodum naturae, multoties terminatur; in paralyfin transit immedicabilem; eodem saepe membro, in rigorem, motus impatientiam, juncturae anchirosin; et in quibusdam, in suppurationem in coxendicis articulo exortam; unde saepius provenit molesta admodum luxatio. Ischias autem, quia unicus hujus generis morbus cedere nescius, solus suppuratione terminatur.

INTER antiquos mentio fit, etiam inter quosdam recentiores, de funesto et fatali rheumatismi eventu, hinc, ut iis placet, exorto, quod materia morbifica, in rheumatismo falso credita, ad cerebrum, pulmones, aut intestina transferatur. Nos hac in re scepticorum partes amplectimur. Verum observare liceat, rheumatismum musculario systemati affixum esse, nunquam interiora corporis invadere; et propterea hujusmodi tran-

transitum ex una in alteram partem rheumatismo repugnare. Hujus autem erroris causam antiquis merito tribuimus; qui, arthritide cum rheumatismo confusa, prioris symptomata in posteriorem transfulerunt. Et, cum arthritis ex hoc in illum locum facillime migret, idem in rheumatismo evenire crediderunt.

CAUSÆ REMOTÆ.

A. Quae systematis arteriosi plethoram augent.

- a. Temperamentum sanguineum.
- b. Ætas inter 13 et 35 annum.
- c. Vita iners.
- d. Sexus sequior.
- e. Victus nutriens.
 - 1. Cibus animalis.
- f. Vigor chylopoeticorum et sanguifacientium vasorum.
- g. Detruncatio.
- h. Somnus frequens.
- i. Evacuationum spontanearum suppressio.
 - 1. Perspiratio.
 - 2. Menses.
 - 3. Lactatio.
- k. Praeternaturalium evacuationum suppressio.
 - 1. Haemorrhagiae.

2. Se-

2. Setacea.
3. Fontanellae.
4. Venaesectionis saepe iterata, cunctaeque evacuationes suppressae.

B. Quae systema nervosum mobilius faciunt.

- a. status convalescens.
- b. Rheumatismi priores.
- c. Magnae evacuationes.
 1. Haemorrhagiae.
 2. Sudores profusi.
 3. Diarrhoeae immodicae.
 4. Salivationes copiosae, omnesque evacuationes inordinatae.
- d. In calido cubiculo vitam degens.
- e. Cursus mercuriales.
- f. Sexus femininus.
- g. Usus thermarum nimius.
- h. Immodicus opii usus.
- i. Potus calidus.

C. Quae tonum et vigorem corporis in genere intendunt.

- a. Plagae frigidae.
- b. Tempestates frigidae.
 1. Autumnus.
 2. Hiems.
 3. Ver.

D

c. Bal-

- c. Balneum calidum.
- d. Calor fluida in vasis frigore antea constrictis subito rarefaciens.
- e. Frigus solida, cujus fluida ante calore rarefacta cito densans.
- f. Gelu incipiens.
- g. Nivis resolutiones.
- h. Cortex Peruvianus.
- i. Ferri praeparationes.

A. *Quae systematis arteriosi plethoram augent.*—A nativitate nostra, ad medium usque vitae stadium, arteriae plethora laborant; a media aetate, ad mortem, venae usque plethora abundant. Prima aetate plethora arterialis ex arteriarum laxo, molli, et flexibili statu provenit; contra vero, ex duriori, fortiori, et magis resistenti venarum conditione. Quo fit, ut major sit sanguinis copia in arteriis, quam quae vasis distinendis sufficiat. Haec superabundans sanguinis copia, ineunte vita, nequaquam morbida, sed ad suos usus sapienter instituta. Ex hoc enim laxo arteriarum, denso venarum, statu, provenit systematis universi incrementum, et quarundam corporis partium evolutio.

Hæc sanguinis abundantia ad caput primum determinatur; quo evoluta, inde ad descendentem aortam, et arterias hypogastricas, et systema uterinum, convertitur; quibus pariter evolutis, quod superest ad pulmones delatum, eos denique evolvit. Si tamen hæc determinatio violentior sit, et parti vitium insit, in primo

mo oriri epistaxis potest; in foeminis, in altero, et mænorrhagia; aut in tertio hæmoptysis. Post annum trigésimum quintum, hæc plethora ab arteriis in venas transfertur, ubi ultra modum accumulans, sæpius inducit apoplexiam, et paralyfin sanguineam, hæmorrhagiam cerebri Hoffmanni, et hæmorrhoides. Hæc vero venarum plethora rei nostræ aliena; hoc ideoque in loco prætermittatur. Naturæ ratio supra tradita, satis probatur medicorum omnium tam veterum, quam recentiorum, experientia, ab Hippocratis usque temporibus; nec non peculiari uniuscujusque temperamento patet, ex experientis equitis Cliftoni Wintringhami junioris. In arteriali plethora, evolutis partibus et distensis, elasticitas et laxitas imminuitur; densitas et arteriarum vires augentur; quarum etiam irritabilitas major est, cum ut prius plethoræ non cedant. Hæc igitur distentio fit stimulus, præcipue cum adsint, sedentaria vita, otium, solitarum evacuationum suppressio, plenus victus, aliaque causæ sub hoc titulo memoratæ, quæ junctis noxiis viribus, plethoram promovent, stimulum acuunt, et arteriarum irritabilitatem adaugent. Auctorum testimonio liquido constat, hæc omnia acuti rheumatismi causas remotas frequenter fieri.

B. *Quæ nervosi systematis mobilitatem accelerant.*—In animali corpore fibrae motrices, seu musculares, vi quadam naturali præditæ sunt, qua se contrahunt et restituunt; quibusdam organis informantur, et ejusdem sunt generis cum ipsis musculis et arteriis. Qui
motus,

motus, aut morte, aut brevi post tempore, finiuntur. Hic contractionis motus et vis, a caeterorum corporum anima expertium vi elastica longe distat; quod fibrae muscularis contractio extensione excitetur, et extensionis continuata vi, continuatur etiam contractio; secus ac in corporibus inanimatis contingit. Praeterea in contractiones ducuntur, variis admotis rebus qui stimuli nuncupantur. Hanc contractibilitatis vim ex his causis deductam *irritabilitatem* adpellamus; quae et *vis vitalis* ab Hallero *, a Gaubio †, *solidum vivum*, dicitur.

MUSCULARIUM fibrarum contractilitas, quae a cerebro non pendet, *vis insita*, seu inhaerens, appellatur; ea autem quae a nervosi systematis viribus excitatur, ab his muscularibus fibris longe distantibus, *vis nervosa* dicitur. *Vim animalem* eam nominamus, quae voluntatis nutum consequitur. Priores duo motus, in integris et vivis corporibus, posteriori semper famulantur. Facilitatem, qua muscularium fibrarum contractio excitatur, *mobilitatem* nuncupamus.

Hæc mobilitas augetur interdum, et ad morbidum statum accedit, quando earum fibrarum vires minuentur; quod fit, labefacta tensione, aut aliis causis admotis, quae animales, nervosas, et inhaerentes facultates, debilitare queunt, cujus generis sunt omnia superius memorata. Omnes hae causae, quarum lapsa et debilitata

* Primae Lineae, pag. 400.

† Institutiones patholog. pag. 169. 170.

litata vis est, in totum corpus laxum et debilem statum inducunt, quo minus violentis et noxiis causis possint obfistere. Nervosum etiam genus, in universum, praecipue nervorum extremitates, de se maxime sensitivas, magis sensitivas et delicatas efficit, quo levissimas etiam impressiones succipiunt. Hac de causa, si impressiones magis violentae, adjuncta stimulant vi, corpori admoveantur, ad resistendum minus idoneo, aut in statu mobili constituto. Hae res infauftae itaque impressiones muscularium fibrarum violentas excitabunt; et aliis noxiis adjunctis causis, rheumatismum aliove inflammatorios morbos, inducent. Nam mobilitas rheumatismi praecipua et praevalens causa a plerisque habetur.

C. *De iis quae systematis in genere tonum et vim augent.* In viventibus sanis animalibus, fibrae musculares semper contractionem adpetunt, quod *tonum* aut *facultatem tonicam* dicimus. *Vigoris* autem nomine intelligimus, eam vim qua contractio perficitur. Vis igitur tonica muscularium fibrarum semper contractionem petit, ultra naturalem statum, et contractionem quam natura sua postulant, majorem semper contractionem adfectantes. Hanc conditionem perpetuo obtinent, ab actione antagonistorum musculorum, a partium pondere ipsis imminuentium; a fluido cavitates quas ambiunt distendenti; ab his cavitatibus sic distentis, et secum connexis, praecipue vasis sanguiferis; demum ab animalibus et nervosis viribus fibrarum muscularium, distentio stimulus evadit, et proinde harum tonica vis distentioni erit aequalis, et viribus

bus animalis et nervosae facultatis congruet. Sanguiferi systematis plethora, in primo titulo jam est observata. Nervosi generis vis aucta tonum pariter augebit, et muscularium fibrarum actionem validius excitabit. Contractionis vis in muscularibus fibris in eadem ratione erit, cum viribus animalium, nervosarum, et inhaerentium facultatum, collective sumptis. Ea igitur morbis maxime corpus praeparant, qui maxime hac facultate praedita sunt, nempe in morbis inflammatoriis, praesertim rheumatismo. Hic, inflammationis pathologiae plurimum lucis adfert, quae in genere habenda est repentina fluidorum rarefactio a calore profecta, in vasis antea frigore adstrictis, veluti cum hiemali frigori aestas succedat; vel cum, post diuturnum gelu, hujus repentina solutio superveniat. Contra vero, subita solidorum constrictio, repentino frigore admoto fluidis antea rarefactis, ut cum autumnii frigus calidae aetatis superveniat, aut moderatae ineunti hiemi albor et gelu succedant, haec omnia rheumatismum accersunt. Omnes igitur hi status ad duas causas revocari possunt, rarefactionem fluidorum, et constrictionem solidorum. Qui porro ad simplicem stimulantium titulum apte rediguntur. Haec enim stimulantia, nempe, propriis viribus, et sine ulla praedisponente causa, saepe rheumatismum gignant, multo magis si corpori jam antea praeparato superveniant. Si ergo fluidorum rarefactio, aut solidorum constrictio occurrant, illa, in fluida jam satis rarefacta, haec, in solida jam frigore constricta, harum utraque distensione

tenfione et diftractione inducta, inftar stimuli agent, et mufculares fibras in crebras contrações excitabunt; auctam porro fanguinis copiam verſus partem affectam propellent, cui additus ſtimulus phlogiſticam diatheſin (quae in tono ſyſtematis arterioſi praeter-naturaliter aucto conſtat), et phlegmaſiam inducent.

STIMULI, tam chemici quam mechanici, inter inflammationis cauſas remotas, a nonnullis auctoribus recensentur, quamvis propriae cauſae non ſint inflammationis idiopathicae. Inflammatio, quae has cauſas conſequitur, eſt ſymptomatica vulneris quod inducunt; ut in prioribus acribus et venenofis corporibus inſumptis, gaſtritidem et enteritidem gignunt; in dyſenteria materia qua oritur inflammatio coli; in poſteriori, vulnera, contuſiones, extenſiones abnormes, et in renibus calculi, quae inflammationem adferunt, ſunt ſymptomatica plagae quod in aliquo gradu excitarunt, et ſubmovenda eſt repulſis cauſis excitantibus.

CAUSA PROXIMA.

MOTUS viſque fanguinis in minutis arteriis acceleratur, in tendinibus mufculorumque aponeuroſibus, quae acceleratio inde oritur, quod praeter naturam vaſorum actio frequentior ſit, et vaſorum diſtenſione ſtimulus acuatur. Haec autem diſtentio ex una harum cauſarum proficiſcitur, vel ex copia fanguinis ad partem affectam affluenti, vel ab ipſo ſanguine rarefacto,

facto, aut a constrictione vasorum, quo fit, ut transitus sanguinis per vasa partis impediatur; et hinc oritur difficilior transitus per hujus partis vasa; hinc, vasis nimium distentis et resistentibus, spasmus exoritur, a vi insita excitatus, contra quodcunque obstaculum in vasorum extremitatibus. Causam hancce proximam veram esse, a causis, signis, et medela dilucide constat.

A CAUSIS. Hujus morbi praedisponentes causae sunt, plethora arterialis, flos vigentis aetatis, temperamentum sanguineum, quae toni vigentis vires indicant.

CAUSAE occasionales sunt repentina caloris et frigoris applicatio, quorum utrumque quam maxime stimulat.

A SYMPTOMATIBUS, tensio dolorifera; saepe tumor praeternaturalis, partisque rubedo, quae congestam sanguinis molem, et auctam vasorum actionem, indicant.

POSTREMO, a medendi methodo. Hanc inferius consistere dicemus obviam eundo praedictae sanguinis congestionis, vasorum reactioni, quae inflammationem promovent cujuscunque generis.

RATIO SYMPTOMATUM.

RUBEDO oritur ex aucta quantitate rubri sanguinis in parte adfecta.

DE

DE causa animalis caloris immediata variae fuere opiniones; fermentatio, putrefactio, frictio, respiratio, mixtura, oscillatio nervorum fibrarum in sanguinem, phlogistonis evolutio vasorum actionem subsequens, et alia id genus multa, habita sunt causae immediatae caloris animalis. Tempus hic non suppetet ad investigandam hujusce rei veram et immediatam causam; observare tamen liceat, tantam esse caloris connexionem cum accelerato sanguinis motu, ut unum ab altero pendere haud temere judicemus.

TENSIONES DOLORIFICÆ.—Praeternaturalis sanguinis copia in parte qualibet inflammata semper oritur ab aucto sanguinis impetu versus eam partem, a rarefactione quam passus est ab aucto calore, et spasmodica vasorum constrictione per quae transit, crescente igitur sanguinis copia. Cum vasa, priori elasticitate eorum amissa, et morbida rigiditate acquisita, non cedant tam facile tantae sanguinis affluentiae: Doloris enim spicula pulsationibus arteriarum respondent. Fibris enim ita distentis et detractis, et sensibilitate hinc aucta, eo magis distentioni fibrae resistunt; unde dolor exoritur.

ARTICULORUM tumor, subidente febre et dolore, ab feri effusione in telam celluliosam exoritur, tono, tensione, et constrictione relaxatis.

CUM inflammatio diversas habeat terminationes, pro diversis effusi sanguinis partibus, et inter auctores nondum conveniat de harum terminationum natura; de diversis hisce circumstantiis ideoque pauca subjiciemus.

SANGUIS per vasa sese movens, videtur fluidum esse homogeneous; quietus vero manifeste se prodit heterogeneus. Spontanea partium separatio clare indicat, sanguinem his partibus componi, rubicundis nempe particulis, glutine, et serositate, quarum prima rubedinem, secunda densitatem, tertia humiditatem, confert.

INFLAMMATIONES septem habent terminationes, ad resolutionem, ad suppurationem, ad gangraenam, vel sphacelum, effusionem suffocantem, hydrothoracem, et membranam inflammatoriam; quarum tres ultimae sunt peripneumoniae affectae, cynanches stridulae, &c. De his, a rheumatismo alienis, hoc in loco tacebimus.

RESOLUTIO hinc perficitur; vasis ita constrictis ut cedant auctae sanguinis actioni, quo promovetur transfusio sanguinis halitus per exhalantes arterias in vicinam cellulosiā texturam, ab hoc halitu vasorum constrictionem penitus relaxante, et deinde ab hocce halitu venis absorbentibus in massam sanguinis exhausto, terminatur inflammatio.

SUPPURATIO fit quando exhalentium ora, morbida congestione, dilatantur, et nimia distensione, relaxantur, qua sanguinis serum transmittitur, et serosa parte absorpta, gluten deponitur, quod, stagnatione et corporis calore, in pus convertitur.

GANGRÆNA oritur ab effusione rubrarum sanguinis partium, et a debilitate partis affectae, unde sanguis ita transmissus, stagnatione et corporis calore, putrescit.

Spha-

Sphacelus, ni fallimur, in gradu tantum a gangraena discrepat, ut logici loqui solent, 'magis aut minus non variat speciem.'

NUNC difficillimi problematis solutionem aggrediemur, diu agitati, nondum vero explicati, viz. Quare rheumatismus, eodem ac caeterae inflammationes modo, non terminatur suppuratione, gangraena, aut sphacelo? Verisimillimum videtur, hoctribuendum esse naturae partis adfectae, quae plerumque est firma et tensa musculi membrana, aut in musculorum tendinosi aponeurosibus, quo difficilius cedit, nec effusionem admittit. Hic effectus tribui etiam potest diversitati partium sanguinis effusi. Si rubrae particulae effundantur; si pars sit laxa, nec partes effusae absorbeantur, aut gangraena aut sphacelus insequitur. Si serum effusum sit, gluten relinquitur, et serosa parte absorpta, suppuratio succedit; hic tamen sero, vi a tergo effuso, et a nimia distensione absorbentium, atonia induc-ta, nequeunt totam serositatem effusam absorbere. Inde seri fit stagnatio, et glutinosum illud fluidum generatur, quod in juncturis rheumaticis saepe reperitur. Serosae partes haud absorptae prohibent ne gluten in pus converti possit. Quod etiam et usu et experimentis pro comperto habemus, cum seri pars glutine admixta nihil puris generetur.

RATIO MEDENDI.

CUM jam superius probavimus morbi nostri pathologiam, in aucta vasorum actione, in congestione sanguinis in parte affecta constare, etiamque spasmodicam vasorum strictionem sibi adjungere; quapropter sequentia consilia adhibenda sunt.

I. Auctum vasorum impetum, et in parte et in systemate toto, tollere.

I. Administratione antiphlogistica.

A. Irritationes sensationibus conscientiae evitando vel confopiendo.

a. Mentis operationes.

1. Cogitatio.
2. Perceptio.
3. Judicium.
4. Volitio.

B. Irritationes sensationibus impressionis obviam eundo vel vitando.

a. In sensus quinque.

1. Visus.
2. Sonitus.
3. Odores.
4. Sapores.
5. Tactus.

C. Ten.

C. Tensionem tonumque systematis arteriosi imminuendo.

a. Venaesectione.

1. Generali.

2. Topicali.

b. Catharticis.

c. Clysmatibus.

D. Medicaminibus sedativis.

a. Acidis.

b. Neutralibus.

II. Spasmodicam constrictionem vasorum remove.

I. Remediis internis.

A. Antispasmodicis internis.

a. Diaphoreticis.

b. Emeticis.

c. Diluentibus.

II. Medicamentis externis.

A. Antispasmodicis.

a. Epispasticis.

b. Aqua calida.

I. *Auctum vasorum impetum et in parte et in systemate toto tollere* antiphlogistica administratione, quae consistit in stimulantibus caute vitandis. Cerebrum et nervosum systema, praecipuum est sensationis organum;

num; haecce sensatio duplex est, sensatio conscientiae, et impressiois sensatio: Sensatio conscientiae, ut cogitationis, perceptionis, iudicii, et voluntatis, sunt mentis operationes: Unaquaeque mentis operatio est cerebri peculiare munus. Cerebri conditio in variis, varia est; in morbis inflammatoriis, sensibilitas plerumque augetur, et mobilitas exoritur, quicumque impulsus animum movet, stimulus est; si sensatio conscientiae occurrat in gradu insolito et violento, et in quodam cerebri mobili statu, maximos ibi stimulos et motus excitabit. Hinc ingravescit morbus; qua de causa magnopere cavenda est.

IMPRESSIONIS sensatio, a quinque sensibus originem ducit, visu, auditu, odoratu, gustu, et tactu; quatuor primi sensus impressiones habent sibi met ipsis peculiare. Nervi per totum corpus distribuuntur; nervi, tunicis amissis, et medullosa parte denudata, fiunt sensitivi impressionum, quae in ipsorum extremitates feruntur; inde ad cerebrum propagantur, ibique ideam excitant corporis imprementis, sive dulcem sive doloriferam; omnes igitur impressiones violentae et doloriferae, quae in hoc organo excitantur, si adsit praeternaturalis mobilitas, maxime praecavendae sunt.

TACTUS. Sensationes a tactu ortae, variae, sitis, alimentum, potus, crudus ventriculus, foeces induratae, motus, sermocinatio, frigus externum, difficilis lectus, ad hunc tactus articulum referri possunt; horum singulae impressiones exerunt in nervorum extremitates, unde propagantur in cerebrum, et in sano corpore

corpore stimulantia sunt ; cum in morbis extremitates nervorum magis sint sensibiles, et cerebrum mobilitate vigens, violentis motibus causam praebebat ; idcirco moderandum est, et, si fieri possit, excepto calore, iis occurrendum.

Systematis arterialis tensionem leniendo. Cum systematis activitas, magna ex parte, a tono regatur, hic autem a vasorum tensione, quae etiam a quantitate fluidi contenti constat ; quantitate fluidi imminuta, eadem imminuet systematis activitatem ; cum, in hoc morbo, venaesectio praecipuum sit remedium, plenitudinem sanguiferi systematis imminuendo, irritationem submovendo ; nimium autem sanguinis impetum mitigat, subitam relaxationem facit, inflammationem, denique, sedat.

Quo citius phlebotomia utimur, eo melius, ut poetae monitum sequamur, qui suaviter cantat,

*Principiis obsta ; sero medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere moras.*

VENAE sectione in genere. Sanguis subito, magna in quantitate, et patula e plaga mittendus est, et lanceolae usui, donec phlogistica diathesis aut morbus profligatur, insistendum est. Phlebotomia enim primum est remedium ad diathesin phlogisticam tollendam ; cuncta alia enim medicamina, potius ad augendum quam morbum imminuendum, hac existente, conferunt. Sydenhamus in medium protulit, missionem rheumatismo sanguinis aegre convenire. * Joannes Pringle

* Observations on diseases of the army, sexta edit. p. 157.

Pringle Eques, e contra, hoc malum melius quam alia omnia venae sectionem pati. ‘Who shall decide, when doctors disagree?’ Lis, ni fallimur, componenda erit, quum in animo revolvamus, hunc, inter cives molles et luxuria pene confectos, illum, apud duros milites et aetate pollentes, medicinam exercuisse. Quum locus dolens tumescit, rubescitque, tum ad cucurbitulas cruentas et ad hyrudines confugiendum est, quo tempore praestantissimos edent effectus.

CATHARTICA motum fluidorum imminuunt, tensioni intestinorum obviam eunt, relaxationem et debilitatem per totum corpus edunt, et haud raro quidem hunc morbum sanarunt. Antiphlogistica, uti cremor tartari, et manna, anteferenda sunt.

CLYSMATA. Totus tubus intestinalis ad totum hominem valde adnectitur; foeces induratae, mole earum, et tensionem edunt, et distensionem intestinorum faciunt, et acrimonia earum et duritie, fines nervorum sentientes excitant; clysmata laxantia, ideoque, quum ex aqua et sale conflantur, intestina exonerabunt, relaxationem tam intestinorum, quam (nexu nervoso) corporis totius, edent, multa beneficia nobis praebebunt.

MEDICAMINA sedativa. Acida in hac classe primum locum tenent; acida vegetabilia et vitriolica plerumque utuntur, nos, multas quidem ob causas, priora praeferrimus. Acida vi valida sedativa potiuntur, auctum sanguinis impetum sedant, calorem imminuunt, perspirationem excitant, urinam movent,
fluxum

fluxum salivae edunt, sitim consopiant, alvumque solvunt, et saepe hoc malum sanant.

SALES neutrales. Sales neutrales fluida ad cutem advertunt, strictionem cutis solvunt, perspirationem agunt, abnormem cordis arteriarumque motum tardescere permittunt, calorem praeternaturalem consopiant, alvum solvunt, urinam movent, cerebrum sedant, et cunctum corpus frigidius reddunt. Nitrum primo in usu eminet. * Doctor Broclesby, praesertim post unam plenam phlebotomiam, aegris ejus sex vel octo drachmas nitri per cursum diei, in paribus diluentium libris, sumere jussit, hocque medicamen haud raro, valde multis in rheumatismis, spes ejus sefellit.

II. Spasmodicam constrictionem vasorum extremorum remove—Remediis internis. Opium, quanquam cor arteriasque stimulat, haudquaquam sedativa et antispasmodica vi potitur; opium quietem movit, dolorem sedat, spasmum obviam it, constrictionem vasorum extremorum solvit; hae sedativae et antispasmodicae vires longe antecedunt viribus ejus stimulantibus; antispasmodici ejus effectus emetico, neutroque sale conjuncto, valde augentur. Hoc ad cutem derivat, et vasa ejus laxat; ille sedativum evadit, abnormem cordis arteriarumque actionem imminuit; combinatio virium antecedentium, adversus morbum, in tono contractioneque aucta, pollentem, summa auxilia praebet; qualem revera pulvis Doveri sese offert; qui, ut expe-

F

rientia

* Oeconomical and Medical Observations, p. 116.

rientia docet, homines quamplurimos ad sanitatem restituit. Quando, quomodo, et quamdiu, hoc remedium praestantissimum, regimen sudorificum vulgo dictum, adhiberi, nunc considerandum est; enim successus omnino propria in administratione ejus constat.

QUANDO. Hic semel in perpetuum observandum est, diathesin phlogisticam primum omnium imminuendam esse, antequam ad hoc vel illud remedium confugiendum est; his rebus idcirco actis, statim post primum somnum mane solutum, scrupula hujus pulveris duo homini danda sunt; hoc tempus adhibitionis anteponitur, sequentes ob causas, quia omnes excretiones multo melius Vigilanti, quam dormienti homini, perstant. Periculum est ne sudorem per noctem subfidere accidat; nil opus est potum propinare donec e somno excitetur, quod stimulus noxius; nutrix somnolentia nocte obrui solet, quo fit, quod aegroto, nec potus proprie suppeditatur, nec, quum stragula, jactatione ejus, dimittuntur, satis agiliter reponi queunt. Ut typus febris hoc in malo remittentis indolens est; ut dolor qui mane et circa meridiem sese remittit, et sub noctem gravescit; ut hominem calidiorem reddere, sub febrili exacerbatione laborantem, prorsus ineptum est; ut, denique, nihil melius est quam majorem sudoris partem confectam esse, priusquam per noctem novus morbi impetus accesserit.

QUOMODO. In forma boli devorandus est pulvis, obiectusque Anglice *wafer paper*, obeundi gratia saporis ejus ingrato, ne vomitionem excitet. Ab omni ge-

nere

nerē potus prorsus abstinendum est, quia fluida tepida, quae hoc in morbo magis utilia sunt, ventriculū turbant, nauseamque submovent, quae, humores in corporis superficiem impellendo, sudorem faciendo, valde pollet; quum tamen sudor in aliquam hominis partem erumpit, tum aegrotus, feri vini vel lactis paululum spiritus C. C. commixtum, diversis vicibus, modica et in quantitate, deglutire patiatur. Inter pannos laneos aeger ponendus est, qui actionem vasorum cutis intendunt, et quum dilabuntur, sine periculo frigoris inferendi reponi queunt. Lintea, e contra, diversos faciunt effectus. Nil boni expectandum est, ni sudor universim evadit, et ni pedes praecipue sudent. Pedes, ob quam causam, acriter involvuntur, aut utribus, aqua calida impletis, lateribus aut calidis, pedibus ejus adpositis. Quo minor calor stimulusque uniuscujusque generis hac in administratione admovetur, eo meliores effectus edentur. Si tamen, ob multa stragula in usum advocata, homo valde calefactus sit, post sudoris eruptionem, horum partem, unamque aut ambas manus e toro, educi, et cervicem denudari, liceat: Si vero nullus sudor conflatur, si calor, sitis, et ariditas, post pulveris Doveri usum, intensa sit, sistendum est; rebus enim ita sese habentibus, nil boni, multum vero mali, expectandum est.

QUAMDIU. Horarum duodenarum minimum est spatium; exacerbationes enim et remissiones, cum in secunda, tum in adversa valetudine, febribus in omnibus, praecipue

cipue vero in rheumatismo, inter alias febres symptomáticas contingunt. Hae exacerbationes et remissiones circa meridiem mediamque noctem sese ferunt; ideoque huic primo stadio frigido valide obviam ire, nostrum est; hoc enim fundamen accessionis fit; ultraque horam duodecimam noctis, quo tempore malum ardescit, sudor perstandus est; si tamen sudor hoc longo pro tempore, absque signorum levamine, protractus sit, hunc casum tertiano typo stipari suspicandum est; qua de re, ni madorem ultra horas octo et quadraginta protrahi (quo tempore ingravescit), nil boni expectandum est. Ægotum habere se in lecto horis duodecim, sudore confecto, et aridis recentibus vestimentis tegi, insistendum est. In summum, sudor sine magno calore agendus, longo pro tempore protrahendus, et frigus tam in intervallis, quam post sudorem, vitandum est.

EMETICA, et ad vomitionem excitandam, et ad nauseam conflagandam, adhibentur; altera, quia fluida ad cutem mittit, vasa ejus solvit, auctum cordis arteriarumque motum tollit, diaphoresin excitat, anteponenda est.

DILUENTIA liberali manu danda, et mitissima eligenda sunt; superficiem corporis laxant, constrictionem profligant, humores ad exteriora pellunt, perspirationem faciunt, irritationes imminuunt, et excretionem agunt. Sydenhamus plurimos hujus mali et valde magnos casus, multum feri lactis tepidi dando, sanavit.

CORTEX

Cortex Peruvianus, hoc in morbo acuto, nonnullis in usu est. Hoc vero malum, in aucto corporis tono consistere, antea probatum est; corticemque validissimum esse tonicum, etiamque supra ostensum est; ideoque, ne oleum camino addatur, multum timendum est.

2. **REBUS** externis. Longe inter se distant medici de vesicatoriorum actione; alii ut stimulantia, alii ut septica, alii ut evacuantia, alii, denique ut antispasmodica, agere credunt. Ultimae huic sententiae socios nos profiteamur. Haud ut stimulantia agunt; enim peripneumonias multas, aliaque mala, sub dolore vel stimulo laborantes, sanarunt, vigorem, agilitatemque pulsus, et diathesin inflammatoriam sedant, perspirationemque movent: Nec uti septica in typho et syncho; omnibus enim in malis putridis optimos ediderunt effectus: Neque ut evacuantia; multos enim morbos, priusquam ulla evenit evacuatio, curavere. **Evacuatio** autem ab iis acta valde parca, et multae majores evacuationes absque fructu, iisdem in malis, adhibitae sunt. Ut antispasmodica sese habere, non inficiandum est; quamplurimas enim cholicas, asthmata, peripneumonias crudeles, et omnes phlegmasias internas, in genere, (quibus in omnibus evadit spasmus,) sine ulla evacuatione, statu putrido, et incremento pulsus edito, sanarunt.

THERMÆ. Aqua calida solidum simplex relaxat, plus quam aliud quidquam in natura; ut ab experimentis B. Robinsonii constat. Balneum calidum valde
potens

potens evadit antispasmodicum ; tetani enim casus graves curavit ; hoc medicamen etiam vasa cutis laxat, pulsum tardiozem reddit, somnum infert, perspirationem excitat, tonum corporis frangit, multosque rheumatismos curavit.

DE RHEUMATISMO CHRONICO.

Hoc rheumatismi genus penitus ignotum fuisse antiquis, judico, nec quidem a recentioribus multum observatum fuisse. Doctor Cullenus, qui quoscumque nodos Gordianos in medicina haud difficulter solvit, attamen fatetur, hanc esse rem maximi negotii et difficultatis in universa pathologia, nec sibi ipsi fatis esse perspectam ; hoc igitur praemisimus, ut nobis lector ignoscat mancum nostrum et debilem tractandi modum.

DEFINITIO.—Malum apyrexiale ; dolor articulis infixus, fere semper coxarum et lumborum, motu, calore, et frigore auctus ; sine ulla rubedine, aut tumore, comitantibus, tantum algore, pallore, et partis ariditate.

HISTORIA.—Rheumatismus chronicus acuti rheumatismi, semper est affecla, qui, in gradu violento, et longa duratione, obtinuit, et fere semper lumbaginem et ischiadem sciaticamve acutam consequitur, cum haec diuturnae, violentae, et pertinaces, incurabiles, aut neglectae

glectae fuerunt : Pars affecta sensui frigida et arida est ; pallida videtur, tam ipſi aegro quam circumstantibus ; pallidum colorem, frigus, et ariditatem, obtinere, nec perspirare videtur, quantumvis reliquum corpus sudore affluit. Junctura debilis est, nec motui obtemperat ; quendam etiam torporem patitur, et constrictione, motu nimis accelerato, dolor ingravescit ; magno calore in lecto praesertim aumoto, et repentinis coeli et tempestatum mutationibus. Nulla adest febris, nulla phlegmasia, nec functionum laesio ; in parte tantummodo affecta, et membris eidem adnexis, morbo praevalente. Hic morbus raro naturali et spontanea crisi terminatur ; nec proprie genus est ordinis phlegmasiae, sed potius ad classē localem pertinet.

DIAGNOSIS.—Rheumatismus chronicus ab acuto hinc secernitur, quod ille symptomatibus pyrexiae et phlegmasiae vacent ; acutus vero rheumatismus, ab universali inflammatoria diathesi ortum ducit : Pars laborans saepe saepius inflammata et tumefacta videtur. In rheumatismo chronico detumescencia apparet ; pallor et frigiditas partis adfunt. In acuto rheumatismo plures simul articuli afficiuntur, et dolor saepissime transit ex uno in alterum articulum. Rheumatismus chronicus ab arthritide hinc secernitur, quod prior, cum ventriculi affectionibus aut ductus alimentarii malis adfociatur, nec pridie ante morbi aggressum appetitus solito avidior est. Haec autem omnia in arthritide locum habent. Arthritis minores articulos aggreditur, ut manuum et pedis digitos ; rheumatismus vero majores, ut lumbos

lumbos et coxendicem; arthritidem febris comitatur; rheumatismus chronicus febre est immunis; in arthritide, dolor saepissime transfertur ex uno pedis pollice ad alterum, et ex uno manus pollice ad alterum, et a ventriculo ad eosdem articulos saepe revertitur, et vice versa: In arthritide, pars laborans plerumque tumescit et rubescit; in rheumatismo vero, in pallorem collabitur. Diagnofis noſtra longe perfectior fuiſſet, ſi quae diximus, ſatis ſuperque forent, et ſi ulteriorem diſtinctionem tempus permiſiſſet.

PROGNOSIS.—Hoc malum ſaepe pertinacis nonnunquam etiam inſanabilis naturae; raro periculum adfert; ſemper autem doloriferis et moleſtis affectionibus ſtipatur. Per aliquot menſes, ſaepe per annos integros, durat; aliquando etiam, per totius vitae ſpatium, ſaepius ſenes et debiles, laceſſit, eoſque inſequitur; raro juvenes robuſtos et vigentes. Reſolutione plerumque terminatur, nunquam ſuppuratione, rariffime gangraena, interdum vero paralyſi articuli et membri cui affigitur, et, in nonnullis caſibus, articularum anchyloſi.

CAUSÆ REMOTÆ.—Sunt magna excitatio; actio violenta; longa, et continua ſupra modum extenſio; conſtrictio permanens vaſorum ad partem pertinentium. *Magna excitatio*, ſeu aucta mobilitas et vis fluidi nervoſi, in acuto rheumatismo obtinet. Omnes excitationes conſequitur collapſus aut mobilitatis defectus, in vi vervofi fluidi in partem ſpectantis, uſu comper-
tum eſt, in deſideriis violentis, cum iis factum ſit
ſatis,

latis, praesertim post coitum, ut Aristoteles profert, 'omne animal post coitum triste,' post potum, et caeteras violentas exercitationes. *Nimia distensio diu protracta*: Fibrae musculares, in genere, alternas habent contractiones et relaxationes; ideoque subitis casibus saepe distrahuntur, et nimia distensione solitum tonum vix recuperant, ut videre liceat in membris extortis, et in dyspepsia, a nimia distensione fibrarum ventriculi, a nimio cibo, inducta. *Immodica actio*: In phrenitide actionem auctam saepe consequitur fatuitas, et in peripneumonia actio etiam aucta et distentio consequitur, quo fit, ut pulmones relaxati serum sanguinis effundunt in tanta copia, ut hydrothoracem inducere. *Constrictione vasorum permanente*, et solita elasticitate et flexibilitate amissa; hinc porro, rigiditate adveniente non ulterius ut antea cedunt fluidis, impetu sanguinis accelerato, et ipsius mole distensa, et a calore aucta, unde distensa vasa, tam mole quam aucta actione, ultra modum distenduntur, et in atoniae statum declinant.

RATIO SYMPTOMATUM.—Frigus et pallor partis, ab imbecilliori animalis facultatis vi, oriuntur, lentiori sanguinis impetui et vasorum diametro imminuto recte tribuuntur, quo non admittunt solitam et debitam rubrarum sanguinis particularum quantitatem: Ariditas partis hinc oritur ab imminuto sanguinis impulsu et exhalentium constrictione.

DEBILITAS et torpor huic causae tribuuntur; vis animalis et solitus sanguinis impetus aegre incipiat ab

aucta actione in rheumatismo acuto, ut sedativo et relaxante operante.

DOLOR inde exoritur, quod fibrae musculares, priori earum elasticitate amissa, et morbida quadam rigiditate superveniente, sanguinis motui, diametro imminuto, ut antea, non cedunt, hinc fibris distractis dolor succedit.

DOLORIS incrementum, a motu et calore applicato, hinc proficiscitur, quod sanguinis impetus in primo acceleretur; in posteriori vero sanguinis volumen per rarefactionem explicetur. Hoc fit in partibus spasmodica constrictione contentis, quae, ut antea distentioni non cedunt; hinc dolor augetur; nam, dum partes aliquo modo flecti possunt, sine dolore flectuntur, ut fit in musculorum contractionibus in sano corpore; contra, in pedum clavis, in cicatricibus, et in callis diu permanentibus, partes solita elasticitate privatae morbidam rigiditatem contraxerunt, et in constricto statu tenentur. Dum applicato calore aut mutato coelo fluida fiunt rariora, incumbentis aëris pondus imminuitur; unde partes distenduntur, et, fibris distractis, dolor augetur.

CAUSA PROXIMA.—Hanc jure credimus, spasmodicam atoniam fibrarum, tendinum, articularum et musculorum partis, complecti. Hoc inferitur a causis, symptomatibus, dissectionibus, et medela. A causis, quia, acuto rheumatismo chronicum semper antecedente, et partes superius memoratas inflammatione invadente; ex acuto rheumatismo praeter naturam systematis tono, et tensione aucta, et sanguinis

nis congestione in his vasis facta; a collapsu inordinatum excitamentum subsequente; ab acuto rheumatismo insanabili, neglecto, et in gradu violento, aut per longum tempus protracto; quae omnia nimiam extensionem semper inducunt, quam adaequata relaxatio et atonia partis subsequitur; cum chronicus rheumatismus acutum huiusmodi semper subsequitur, a communi intentione tendinum diu continuata, quae naturam chronici rheumatismi sibi vindicat, et eandem medelae rationem; denique, bene noto ex Hoffmanni aphorismo, 'atonia gignit spasmos.' Cum atonia simplici partium elasticitati non obstit, sed vi animali orbata sit, in constrictionis statum delabitur; nam vis insita, musculis adest, quae, submota facultate distendente, nempe sanguine, sese contrahit. *Signis*; cum pars frigida et pallida videtur, quod manifeste ostendit soliti toni et vigoris imminutionem; calor enim et rubedo, ut vigor, se habent, frigus et pallor, ut atonia; pulsu valido et celeri, eo major calor et rubedo erit; pulsu debili et lento, eo minor calor et rubedo; ex eo autem quod pallor syncopi et timori interveniat, quae atoniae et debilitati causam validam praebent, et spasmodicae etiam constrictiones hanc debilitatem subsequentes, a membri vi manifeste amissa. Ariditas autem et constrictione partis haud perspirant, etiamsi corpus sudore affluat, spasmodicam partis affectionem denotat. *Acadaverum sectione*, in innumeris violentorum et insanabilium rheumatismorum obeuntibus, in conspectum advenit viscidum

dum glutinosum fluidum, et partis flacciditas; illud atoniam absorbentium, haec solidorum partis in genere, ostendit. Denique, *medendi ratione*, quae iis constat remediis tono restituendo idoneis, pariter constrictionibus obviam eundo; prioris generis sunt frictio, electricitas, et cauterizatio; posterioris, ea quae constrictioni occurrunt, ut balneum calidum, Doveri pulvis, et vesicatoria.

COTUNNIUS sententiam stabilivit, quam etiam Van Swietenius adoptavit a nostra longe diversam; cum vero parum hujus factis fidei adhibeamus, nihil mirum si etiam ejus conclusiones rejiciamus.

METHODUS MEDENDI.

Ab omnibus phaenomenis praemissis, nobis concludere licebit, pathologiam hujusce morbi in spasmodica constrictione, cum atonia partis conjuncta, constare; ideoque hae duae indicationes sese offerunt.

I. Atoniam tollere, tonumque et vigorem parti reddere.

1. Medicamentis internis.

A. In corpus totum in genere.

a. Stimulantibus.

1. Oleo terebinthinae.

2. Glummi guaiaco.

3. Cortice Peruviano.

2. Re-

2. Remediis externis.

A. In systema totum in universum.

- a. Electricitate.
- b. Exercitio.
- c. Balneo frigido.

B. In partem singularem.

- a. Frictione.
- b. Lavatione frigida.
- c. Cauterizatione.

II. Spasmodicam constrictionem partis remove.

1. Medicinis internis.

A. Antispasmodicis.

- a. Doveri pulvere.
- b. Hydrargyro.

2. Auxiliis externis.

A. In corpus integrum in genere.

- a. Balneo calido.
- b. Epispasticis.

B. In partem.

- a. Fomentationibus.
- b. Vaporibus.
- c. Linimentis.

1. *Atoniam tollere, &c. Oleum terebinthinae validus est stimulus, oleo subtilissimo potitur, totum corpus pervadit,*

pervadit, et cito diffunditur, calorem sudoremque facit. Pitcarnius et Cheynius drachmas pro dosi duas, hoc in malo, adhibuerunt, summisque effectibus, si fides verbis Cheynei habeatur.

Gummi guaiacum. Celeberrimus noster Cullenus in medium protulit, terebinthinam hujus, aequae ac omnium terebinthinarum rerum, constituere basin; sermone igitur de oleo terebinthinae antequam dato, omne quod de eo a nobis in medium proferendum praeccepit. Tinctura attamen guaiacina volatilis, majore vi stimulantis pollens, maximeque ad cutem fluida propellere aptus, omnes hujus remedii praeparationes antecedit, et haud raro hoc in casu optimos edidit effectus; si opium huic copularetur, majori certitudine ad corporis superficiem dirigeretur, vique antispasmodica, propriae suae stimulantis potestati, adlociata, felicissimi eventus expectandi sunt.

CORTEX PERUVIANUS, ex adstringenti, amara, et aromatica vi conflatur, cunctisque aliis tonicis internis merito praestat; hoc medicamen solidum simplex condensat, vigoremque ejus auget, finem morbis in debilitatem pendentibus ponit, sicut intermittentibus, gangraenae, similibusque morbis, multosque rheumatismos chronicos sanavit. Electricitas omnibus stimulantibus palmam longe praeripit; totum corpus excitat, pervaditque; actionem cordis arteriarumque celeriore facit; incrementum perspirationi dat; urinam movet; alvum solvit; auri adposita secretionem cerae exudare, oculis lachrymas fluere, et linguae fluxionem salivae

com-

compellit. Cullenus inquit, se, concussione electricitatis, membris paralyticis cohibita, contractiones involuntarias edere, et membrum flexilius et mobilius reddere. ^{videtur} Electricitas valde frequens, pristinum tonum et plenitudinem membris atrophicis restituit; tetanos quatuor mensibus existentes, paralyfes et rheumatismos chronicos multis annis perstantes, curavit, usumque modico gradu, longo pro tempore, et haud raris in vicibus, adhiberi omnino necessarium est. De Haen etenim multos paralyfis sanavit casus, in applicatione ejus quatuor aut quinque mensibus perstando. Quum usus ejus spatio unius vel duorum mensium non minimum etiam boni edidit.

EXERCITIUM,—prout ambulatio, navigatio, et equitatio. Equitatio, ut dictum est, summa in hoc morbo beneficia secum protrahit; exercitii omne genus corporis fluida ad superficiem promovit, sustentatque, corpus stimulat, impetum sanguinis auget, plurimasque excretiones accelerat.

BALNEUM FRIGIDUM—solidum simplex condensat roboratque, tonum fibrae motrici pomittit: Si longo pro tempore magnoque in gradu adhibeatur, hoc medicamen sedativum evadat; si vero brevi tantum spatio, minimoque in gradu, stimulus fit Homines hoc remedium tria stadia utentes percurrunt; frigidum, nempe, calidum, et sudatorium; primum horrore, rigore, et pallore, alterum rubore, calore, stipatur; tertium perspirationem madoremque socios sibi adjungit. Horum postremum summa constantia intentius red-

reddi debet; hoc autem fit post balnei usum, inter pannos laneos aegrotum ponendo, et dein aliquid fluidum sicut Anglice *nagus* bibendo. Joannes Floyer Eques homines multos usu balnei frigidi sanavit.

FRICTIO,—Aut scopula cutis adhibita, aut panno laneo, plerumque perficitur. Frictio etiamque elasticitatem solidi simplicis, tonumque fibrae motricis auget, motum sanguinis in vasis partis accelerat, tensionem tonumque iis dat, humores ubique disponit, spasmo obviam it; frictio ideoque ad hunc morbum depellendum, ad tonum recuperandum, et ad spasmum solvendum, maxime accommodatur.

LAVATIO frigida tanto melior erit, quanto applicatio ejus membro major fuerit. Nam quo major vis adhibetur, eo validior evadit stimulus, sicut in antliatione; etenim et pondus et vis aquae hac in forma adhibitae maxime conferunt ad stimulum, ab frigore ejus profluentem, intendere. Agricola nonnulli, quum hoc morbo cruciantur, haud raro membrum aegrotantis magnae aquae moli e cataraetis, cum naturalibus tum factis, exponunt, prout cataraetis e rupibus pistrinisque ruentibus, faustisque nonnunquam cum eventibus; hujus aequae ac balnei frigidi usus longo pro tempore prosequi debet. Si autem stimulantibus ejus applicationem statim effectus sequuntur, et si odor superaddi poterit, efficacius sese haberet; hocque fiat laneis calidis tegendo, haustusque tepidos frequenter dando.

II. *Spas-*

CAUTERIZATIO.—Cauterium, tam actuale quam potentiale, hoc in morbo, ab antiquis haud raro faustis cum eventibus adhiberi solitum est; ut stimulans, ni fallimur, omnino agit.

II. *Spasmodicam constrictionem loci remove.*—Hoc in morbo fummis cum effectibus usus est pulvis Doveri; ejus administrationem in pagina 41. videre licebit.

HYDRARGYRUS, et vi stimulante et potestate antispasmodica potiri videtur; interne enim assumpta ^{cum} hoc medicamine, modo ventriculum vomitioni stimulat, modo intestina purgationi excitat; aliisque in casibus, in diaphoretica et sudorifica vi gaudere sese ostendit, omnesque excretiones agit. Sese habere antispasmodicam vim, haec effatim probant; plurimosque tetanos, hepatitis, chronicosque rheumatismos profligavit. Mercurius corrosivus sublimatus, ut corpori toti magis stimulans, magis ejus in operatione diffusus, magisque per cutem pertransire solitus, anteponendus est.

BALNEUM calidum bonum offert sese remedium; solidum enim simplex laxius reddit, fibram motricem excitat, calorque ejus molem sanguinis auget; ad spasmus superandum valde adaptatur; humiditas ejus non minus efficacem eundem edere effectum sese habet.

EPISPASTICA. Quae maxima cum vi stimulanti, tum praecipue vero vi antispasmodica, sicut ranunculus pratensis, semen sinapis, vi eorum antispasmodica, et potestate stimulanti; haec spasmus partis solvit, illa

H

tonum

tonum parti reddit; praeterea maximo cum fructu, Boerhaavius, Van Swietenius, et Storkius iis usi sunt. Fetus ut balneum calidum agunt, quum sunt adpositi, spatio unius vel duarum horarum in usu ejus perstare omnino necessarium est.

BALNEUM vaporiferum eisdem effectus, ut supra, habet; Van Swietenius gravi quidem vultu se vaporibus ab infusione herbae thymi exsurgentibus, dum ischia-de laborabat, se ipsum sanasse, affirmat. Observandum autem est, impraegnationes revera ullas nullo praetio aestimari debere. Etenim bonae earum vires ex potestatibus stimulantibus caloris, et antispasmodicis, humiditatis earum, constantur.

LINIMENTA. Linimentum volatile, quum in loco aliquo teritur, tum ruborem caloremque excitat, actioni arteriis incrementum dat, spasmusque eodem tempore solvit. Oleum camphorae, oleum camphoratum, balsamumque anodynum, etiamque hoc in malo non sine fructu adhiberi dictum est, ut stimulantia et antispasmodica sese habent.

NUNC ut grati animi referre liceat dignissimis nostri collegii Professoribus meritas grates, quorum urbanitas et eruditio, in primis vero profunda rei medicae scientia, in dicendo, sincera et candida ratione eos planissime dignissimos denunciant, officiis publicis ob-eundis; quapropter ingenue profiteamur, quicquid in hac praecellenti didicimus, maximam hujus rei partem professoribus acceptam referri debere: In quibusdam hujus tractatus partibus a Doctoris Cullenii sententia

tentia recessimus, cujus provincia est medicinam praticam tradere, cujus praelectiones multum auxilii nobis in hac re agenda attulerunt, et cujus facultates ad hunc finem nemini secundae; in hac operis nostri parte aliquantulum modeste et proprie aberraver^{se}o sperandum est.

Cum hic generosus pro se ipso judicet, et nullius opinioniones temere admittat, tum hic declarare nobis cum Horatio liceat; nullius addictos jurare in verba magistri: Rem paucis absolvere,

‘ALL the preceding speculations are, at best, but conjectures, they should, therefore, be examined with candour, rather than scrutinized with rigōr.’—Maxime vero, quum lectoribus nostris in animo revolvere libeat, quot homines tot sententias esse; opinioniones hominum non minus cum varias tum fluctuantes sese obtulisse, quam theorias tam medicinae praxes, aequae numerosas ac instabiles fuisse, quod ‘non nostrum est tantas componere lites.’ Hoc, quod ad nos attinet, non voluntarium inceptum, quin impositionem obligatoriam in partem hujus academiae, habendum esse. Quod hocce opusculum, loco nonum ^{proposi} ~~promoti~~ in annum, nona circiter hebdomada tantum esse confectum; hoc primum esse tentamen novitii, nondum satis bene versatum in modis rerum in universum, vel in rationibus medicinae speciatim; quod ‘humanum est errare;’ quod ‘homo sum, nihil humani alienum a me putandum est.’ Denique hanc apologiam lectorum antecapere

antecapere candorem, diffidentiam inter humanum genus tam valde pollentem, omnesque leges, tam honorabiles, quam politicas et religiosas, nunquam eorum habuisse exordium, si humana gens tali in aestimatione tenuerit, quali in contemptu ruere passa sit bonum illud aureumque axioma, 'quod tibi fieri non vis, alteri ne faceris; hanc veniam petimusque damusque vicissim.'

FINIS.